

นายบัวนปากสมนไพร

นางสาว จตตมา มานะกจ

นางสาว จฑามาศ วเวโก

โครงการพิเศษเป็นสวนหนงของการศกษาตามหลักสตร

ปรญญาเกสัชศาสตรบัณฑิต

คณะเกสัชศาสตร มหาวิทยาลัยมหาดล

พ.ศ.2541

**MOUTHWASH WITH MEDICINAL
PLANTS**

**CHITTIMA MANAGIT
CHUTHAMAS WIWEGO**

**A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN
PARTIAL FUFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE
DEGREE OF
BACHELOR OF SCIENCE IN
PHARMACY**

**FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY
1998**

บทคัดย่อ

จากการศึกษาพัฒนาตารับน้ำยาบ้วนปากผสมสารสกัดสมุนไพร 6 ชนิด ได้แก่ มังคุด ทับทิม ฝรั่ง ขอย ขง และขมิ้นชัน พบว่าสารสกัดแอลกอฮอล์ของมังคุด ขอย และขมิ้นชัน สามารถยับยั้งเชื้อแบคทีเรียในช่องปากที่เป็นสาเหตุของโรคฟันผุ (*Streptococcus mutans*) ได้ใกล้เคียงกัน (6.5 มม. , 6.75 มม. และ 6.5 มม. ตามลำดับ) เมื่อทดสอบด้วยวิธี agar diffusion technique เมื่อนำสารสกัดของมังคุดและขอย มาพัฒนาเป็นตารับน้ำยาบ้วนปาก 2 ตารับ พบว่าทั้งสองตารับสามารถแสดงฤทธิ์ยับยั้งเชื้อฟันผุได้ดีกว่าน้ำยาบ้วนปากทึมขายอยในท้องตลาดบางชนิด นอกจากนี้ ตารับทั้งสองสามารถคงตัวได้ดีทั้งเมื่อเก็บไว้ที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 2 เดือน และเมื่อเก็บที่อุณหภูมิ 45 องศาเซลเซียสนาน 1 เดือน เมื่อนำน้ำยาบ้วนปากทั้งสองตารับและผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด 1 ตารับมาประเมินผลความพึงพอใจในอาสาสมัคร 25 คน พบว่าตารับที่ 1 ได้รับความนิยมนมากที่สุดและจากสถิติสรุปได้ว่าทั้ง 3 ตารับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านความพึงพอใจโดยรวมของตารับ

Abstract

In the development of mouthwash formulations containing extracts of six plants which were mangosteen, pomegranate, guava, koi, ginger and turmeric, it was found that the alcoholic extract of mangosteen, koi and turmeric exhibited nearly the same inhibition zones by agar diffusion technique (6.5, 6.75 and 6.5 mm., respectively) against *Streptococcus mutans*, a bacteria causing of tooth decay. The alcoholic extract of mangosteen and koi were formulated as two mouthwash formulas. Both formulations could inhibit *S. mutans* better than some commercial preparations. They were also stable at room temperature for 2 months and at 45°C for 1 month. Both mouthwash formulas and a commercial preparation were evaluated for there appearances and susceptibilities by 25 volunteer. The first formula which contained peppermint oil was found to be the popular one. The susceptibility of these 3 formulas were significantly different.

กตตกรรมประกาศ